

Оксана Валентинівна Горбань,

керівник гуртка, методист,
 Центр творчості дітей та юнацтва Прилуцької міської ради
 Чернігівської області,
 м. Прилуки, Чернігівська обл., Україна

 <https://orcid.org/0009-0005-5873-4386>

УДК 37.013.8:070

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ГУМАНІТАРНОГО НАПРЯМУ «МЕДІЙНА ДІТВОРА»¹

Анотація.

Читачам запропоновано ознайомитися з авторською навчальною програмою з позашкільної освіти «Медійна дитвора», за якою працює творче об'єднання «ЦТДЮ-TV» Центру творчості дітей та юнацтва Прилуцької міської ради. У ній зроблено акцент на творчий розвиток особистості через оволодіння основами журналістської майстерності у всіх видах журналістики: фото-, радіо-, інтернет-, теле- та газетно-журнальній журналістиці, надаючи перевагу практичній творчій діяльності над втіленням власних задумів у різних формах і жанрах медіапроектів.

Ключові слова: позашкільна освіта; журналістика; медіаосвіта; медіакультура; компетентнісний підхід.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Зміна інформаційної структури суспільства потребує нового підходу до виховної роботи і форм спілкування з дітьми. Нові технології мають стати інструментом для пізнання світу й усвідомлення себе в ньому, а не лише способом проведення часу за телевізором або в Інтернеті.

Актуальність програми обумовлена необхідністю виховання сучасного покоління молоді, яке б вільно почувалося в умовах сьогодення, мало активну життєву позицію, прагнуло до внесення посильного вкладу в становлення суспільства третього тисячоліття.

Новизна навчальної програми в тому, що в ній зроблено акцент на творчий розвиток особистості через оволодіння основами журналістської майстерності в усіх видах журналістики: фото-, радіо-, інтернет-, теле- та газетно-журнальній журналістиці, надаючи перевагу практичній творчій діяльності над втіленням власних задумів у різних формах і жанрах медіапроектів.

Програма побудована на основі синтезу навчальних програм: програми творчого об'єднання «Дитяче телебачення» (автор Герасименко А. С.), рекомендованої Міністерством освіти і науки України (лист МОН України № 1/11-3839 від 12 липня 2005 р.), програми «Журналістика» (автор Маркович О. І.), затвердженої департаментом

освіти і науки, молоді та спорту Закарпатської облдержадміністрації (наказ № 499 від 24 жовтня 2014 р.) та програми «Основи комп'ютерного монтажу» (автори Деркач С. В., Кольцова С. М.), затвердженої департаментом освіти і науки Дніпропетровської облдержадміністрації (наказ № 426/0/212-14 від 23 червня 2014 р.).

В основу навчальної програми покладено реалізацію діяльнісного та компетентнісного підходів. Тому метою навчальної програми «Медійна дитвора» є формування ключових компетентностей здобувачів позашкільної освіти, створення умов для оптимальної соціальної та творчої самореалізації особистості, інтелектуального самовдосконалення, формування медіакультури, вивчення основ журналістської майстерності та професійна орієнтація у виборі конкретної професії з тих, які існують у сучасних ЗМІ.

У процесі реалізації мети програми розв'язуються такі завдання:

- навчити здобувачів освіти головним принципам журналістської майстерності та основним азам медіаторчості;
- сформувати своєрідні основи особистості майбутнього медійника.

Програма реалізується в гуртку гуманітарного напрямку «Творче об'єднання «ЦТДЮ-TV», головним завданням якого є створення творчого колек-

¹ Матеріал для опублікування відібрано за результатами Всеукраїнського конкурсу «Творчий вчитель – обдарований учень» 2023 року)

тиву з сучасним світосприйняттям та активною життєвою позицією.

Творче об'єднання «ЦТДЮ-TV» об'єднує молодь, яка любить бути в центрі найцікавіших подій, прагне навчитися робити буденне захопливим, а захопливе – неймовірним, а також мріє стати частиною медіаіндустрії.

ЦТДЮ-TV має декілька складових у своїй структурі, провідною діяльністю яких є:

- постійна медіапрактика: ДІТИ – ТЕЛЕ- та РАДІОВЕДУЧІ;
- інтерв'ю та зйомки з зірками шоубізнесу, видатними діячами, творчими особистостями: ДІТИ – ЖУРНАЛІСТИ;
- створення власних телевізійних проєктів, ток-шоу, телепрограм і радіопередач: ДІТИ – ПРОДЮСЕРИ;
- створення власних блогів: ДІТИ – БЛОГЕРИ;
- запуск свого YouTube-каналу: ДІТИ – КРІЕЙТОРИ.

Навчальна програма гуртка реалізується за такими напрямками.

– **Сценічна мова та мистецтво оратора** – техніка мови, артикуляція, вправи з вироблення гарної дикції та правильної вимови, інтонації, постановка голосу та правильного дихання, розвиток почуття ритму, вироблення тембру та красивого звучання, розширення діапазону.

– **Акторська майстерність** – практичні вправи з пластики та міміки, особистої виразності й акторської гри, усунення затисків.

– **Ведучий у кадрі** – робота над образом, створення власного іміджу, імпровізація під час зйомки, сценарна майстерність, записи в студії, стендапи.

– **Журналістика** – основи професії, робота в різноманітних жанрах, успішне інтерв'ю, практикум журналіста, прямий ефір, локації, створення власної медіапродукції.

– **Радіостудія** – створення радіопрограм для дітей та юнацтва на радіостудії «ЦТДЮ-LIFE», співпраця з місцевими радіостанціями.

– **Блогінг** – створення відеоблогів, запуск і оформлення власного YouTube-каналу, секрети та засоби його просування.

– **Сучасна дитяча продакшн-студія** – створення власних телевізійних проєктів, виготовлення різних видів медіаконтенту: короткометражні фільми, відеоролики, презентації, TV-програми, аудіозаписи.

Програма передбачає два роки навчання:

1-й рік – початковий рівень – 144 год на рік, 4 год на тиждень;

2-й рік – початковий рівень – 216 год на рік, 6 год на тиждень.

До творчого об'єднання «ЦТДЮ-TV» зараховуються здобувачі позашкільної освіти за двома віковими категоріями: середня – 11–14 років; старша – 15–18 років.

Для першого року навчання головним напрямом роботи є навчання дитини вирішувати мовними засобами ті чи інші комунікативні завдання в різних сферах та ситуаціях, тобто заняття з культури мови. Бесіди про важливість правильного мовлення й чіткої дикції здатні сформувати в неї комунікативну компетенцію, навчити володіти всіма видами мовної техніки, мовної діяльності, закласти основи культури усної та писемної мови. Важливим етапом є також оволодіння всіма нюансами професії журналіста, виготовлення різних видів медіаконтенту.

Другий рік навчання характеризується впевненим володінням основами журналістської творчості; умінням розрізняти факти та коментарі; самостійним написанням заміток, репортажів, інформаційних інтерв'ю; знанням про інформаційні жанри в журналістиці, а також загальну систему жанрів. Найбільша увага приділяється практиці випуску власної медіапродукції. Результатом роботи є створення власних блогів, каналів на YouTube, радіопередач і циклових телевізійних програм, у яких працюють самі діти: вони пишуть сценарії, є ведучими, працюють як оператори.

Загальними принципами організації освітнього процесу є: науковість, синтез інтелектуальної та практичної діяльності, індивідуальний підхід, послідовність та поступовість викладання матеріалу.

Початковий рівень, перший рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	ТЕМА	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
	Вступ	1	–	1
1	Екскурс в історію кінематографа	1	1	2
2	Жанри та TV	1	2	3
3	Ознайомлення з професіями на телебаченні. Творча група і її робота	2	–	2
4	Систематизація знань про стилі, типи мови	1	1	2
5	Культура мови та мовлення	–	4	4
6	Розвиток монологічної мови	2	2	4
7	Авторська майстерність	2	6	8
8	Методи збору інформації	2	2	4
9	Ознайомлення з жанрами журналістики та тележурналістики	2	2	4
10	Початкові уміння в дикторській роботі	2	2	4
11	Телевізійна програма як одиниця телемовлення. Види телевізійних програм	2	6	8
12	Ознайомлення зі знімальним павільйоном	–	2	2

продовження таблиці 1

13	Оволодіння печатним словом	2	4	6
14	Поняття про репортаж. «Проба пера» – сценарна майстерність	2	8	10
15	Ознайомлення з основами роботи з мікрофоном	2	2	4
16	Робота над умінням компоувати інформаційний сюжет. Інтерв'ю	2	10	12
17	Розвиток діалогічної мови Особливості інтерв'ю	2	4	6
18	Ознайомлення з невербальними методами спілкування	2	2	4
19	Вибір тем, які цікаві для репортажу, інтерв'ю	–	4	4
20	Концепція дитячої інформаційно-пізнавальної програми творчого об'єднання «ЦТДЮ-TV»	–	48	48
	Підсумок	2	–	2
	Усього:	32	112	144

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (1 год)

Знайомство з гуртківцями. Організаційні питання.

Бесіда з правил техніки безпеки та поведінки. Ознайомлення з планом роботи гуртка та головними завданнями на навчальний рік.

Екскурс в історію кінематографа (2 год)

Теоретична частина. Бесіда про історію кінематографа та анімації.

Практична частина. Перегляд фрагментів фільмів: «Прибуття потягу», «Вогні великого міста» (Чаплін), «Помста кінооператора» (анімація, Старевич), «Тіні забутих предків», «Ашик-Керіб» (Параджанов), «Вулиця» (анімація, К. Ліф), «Казка казок» (анімація, Норштейн).

Жанри на TV (3 год)

Теоретична частина. Ознайомлення з законами різних жанрів.

Практична частина. Гра-інсценізація «Дивовказка» (підготовка та показ творчими групами однієї і тієї ж казки за вибором дітей у різних жанрах: комедія, трагедія, фарс тощо).

Ознайомлення з професіями на телебаченні. Творча група та її робота (2 год)

Теоретична частина. Професії на телебаченні: ті, що за кадром, і в кадрі. Ведучий, коментатор, журналіст, сценарист, режисер, оператор, звукорежисер, освітлювач, монтажер. Функції, які несе кожна спеціальність у створенні передачі, фільму. Секрети роботи творчої групи.

Систематизація знань про стилі, типи мови (2 год)

Теоретична частина. Ознайомлення з різними типами мов, з різними стилями текстів. Літературні відмінності в жанрах.

Практична частина. Написання письмових робіт різними стилями на вільні теми. Усні вправи на розвиток пам'яті та уваги «Продовж речення».

5. Культура мови та мовлення (4 год)

Практична частина. Бесіди про важливість правильного мовлення й чіткої дикції для телевізійних працівників. Уміння користуватися інтонаційним наголосом. Чіткість артикуляції, логічна грамотність.

Вправи на тренування голосних звуків: *а-я, у-ю, і-и, є-е, о, ї.*

Вправи на тренування пари приголосних звуків: *б-п, в-ф, з-с, ж-ш, к-г, м-н, ч-щ, дь-ть, л-ль, р-рь.* Скоромовки. Робота над йотованими голосними. Норми літературної вимови.

6. Розвиток монологічної мови (4 год)

Теоретична частина. Уміння правильно будувати монологічну мову. Монолог – один із аспектів дикторської роботи.

Практична частина. Розбір монологів із відомих творів. Написання свого монологу від імені улюбленого кіно чи літературного героя.

7. Авторська майстерність (8 год)

Теоретична частина. Прийоми, які використовують автори для написання творів. Метафора, гротеск, алегорія, гіпербола. Основи віршування. Ритм і римуння як засіб самовираження.

Практична частина. Письмові етюди на задані та вільні теми. Проба себе в ролі автора віршів. Віршовані фейлетони з сучасного життя.

8. Методи збору інформації (4 год)

Теоретична частина. Ознайомлення з поняттям «журналістика». Ознайомлення з основами професії журналіста. Різновиди збору інформації. Метод спостереження. Опитування. Моніторинг. Експеримент.

Практична частина. Застосування різних методів збору інформації на практиці. Зустріч із журналістами міських телеканалів.

9. Ознайомлення з жанрами журналістики та тележурналістики (4 год)

Теоретична частина. Підвищення рівня культурно-професійних знань у сфері журналістики. Жанри журналістики.

Практична частина. Визначення жанру статті та телепередачі за запропонованим зразком. Написання статті за різними жанрами.

10. Початкові уміння в дикторській роботі (4 год)

Теоретична частина. Диктор – одна з журналістських професій. Уміння «подати» себе як диктора.

Практична частина. Удосконалення навичок та умінь орієнтуватися в сучасному потоці інформації, знаходити потрібний цікавий матеріал. Спроба себе в ролі диктора.

11. Телевізійна програма як одиниця телемовлення. Види телепрограм (8 год)

Теоретична частина. Особливості телевізійних програм. Різновиди телевізійних програм.

Практична частина. Перегляд та обговорення дитячої передачі. Створення сценарної розробки власної телегри.

12. Ознайомлення зі знімальним павільйоном (2 год)

Практична частина. Екскурсія до знімального павільйону телекомпанії міста. Гра «Телепроба». Перегляд та обговорення проб.

13. Оволодіння печатним словом (6 год)

Теоретична частина. Вплив друкованого слова на сучасність. Виховання активної громадської позиції. Розвиток креативного мислення.

Практична частина. Письмові роботи на теми сучасних проблем у суспільстві. Креативна подача матеріалу.

14. Поняття про репортаж. «Проби пера» – сценарна майстерність (10 год)

Теоретична частина. Робота телерепортера. Вибір теми репортажу.

Практична частина. «Репортаж з міста події». Творча зустріч із «майстром» репортажу. Написання сценарію до мініфільму.

15. Ознайомлення з основами роботи з мікрофоном (4 год)

Теоретична частина. Основи роботи з мікрофоном. Робота перед відеокамерою.

Практична частина. Читання тексту в мікрофон перед відеокамерою.

16. Робота над умінням komponувати інформаційний сюжет. Інтерв'ю (12 год)

Теоретична частина. Уміння komponувати кадр, сюжет. Особливості інтерв'ю. Підготовка фону для інформаційного сюжету, інтерв'ю.

Практична частина. Інтерв'ювання людей творчої професії. Зйомки пробних інтерв'ю, репортажу.

17. Розвиток діалогічної мови (6 год)

Теоретична частина. Поняття діалогу. Уміння вести бесіду-імпровізацію. Діалог – основа інтерв'ю.

Практична частина. Складання діалогів на запропоновані теми. Вправи на ведення діалогів.

18. Ознайомлення з невербальними методами спілкування (4 год)

Теоретична частина. Поняття невербальних методів спілкування. Ситуаційне невербальне сприйняття.

Практична частина. Жести, пози, відстань, міміка, усмішка тощо під час спілкування.

19. Вибір тем, які цікаві для репортажу, інтерв'ю (4 год)

Практична частина. Інформативне поле. Теми, які цікаві сучасному молодому поколінню. Репортаж, сюжет, інтерв'ю – закріплення матеріалу. Гра: «Знайди помилку» (переплутані уривки з текстів різних жанрів). Квест «Що я знаю про журналістику?» Написання роздумів, есе, творів різних жанрів і тем.

20. Концепція дитячої інформаційно-пізнавальної програми творчого об'єднання «ЦТДЮ-TV» (48 год)

Практична частина. Створення власних телевізійних проєктів. Виготовлення різних видів медіаконтенту: короткометражні фільми, відеоролики, презентації, аудіозаписи, телевізійні програми. Сценарна майстерність. Практикум журналіста. Робота в різноманітних телевізійних жанрах. Ведучий прямого ефіру, записи в студії.

Підсумок (2 год)

Підбиття підсумків роботи.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Здобувачі освіти мають знати:

- історію українського та зарубіжного телебачення;
- основи професії журналіста;
- жанри журналістики, тележурналістики;
- невербальні засоби спілкування;
- етичні принципи журналістики.

Здобувачі освіти мають вміти:

- правильно формувати та вільно висловлювати власну думку;
- писати тексти на задані та самостійно обрані теми;
- відрізнити тексти та телепрограми за жанрами;

- komponувати кадр, сюжет;
- використовувати ситуацію, отриману інформацію, обробляти її;
- створювати сценарії телепрограм;

- брати інтерв'ю;
- вміти працювати в команді;
- виявляти цікаві події та явлення в повсякденному житті.

Здобувачі освіти мають набути досвід:

- правильного мовлення й чіткої дикції;
- колективного створення журналістського «продукту»;
- орієнтування в сучасному потоці інформації;
- роботи з мікрофоном, перед відеокамерою;
- ведення бесіди-імпровізації;
- самостійного аналізу матеріалів;
- уміння користуватися невербальною лексикою;
- інтерв'ювання, не використовуючи питання «табу»;
- володіння вміннями та навичками роботи диктора.

Початковий рівень, другий рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	ТЕМА	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
	Вступ	1	–	1
1	Види ЗМІ	1	1	2
2	Журналістика. Її суспільні функції і принципи. Види журналістики	1	2	3
3	Критерії журналістської майстерності	1	5	6
4	Пошук теми. Джерела та методи збору інформації	1	5	6
5	Газетно-журнальна журналістика. Жанри інформаційної публіцистики	1	8	9
6	Заголовок. Інфографіка	1	5	6
7	Фотожурналістика	1	5	6
8	Робота з програмою для обробки цифрових зображень Adobe Photoshop	3	6	9
9	Радіожурналістика	1	8	9
10	Робота з програмою для роботи зі звуком Sound Forge	2	6	8
11	Інтернет-журналістика. Соціальні медіа	1	2	3
12	Соціальні мережі	1	5	6
13	Унікальність роботи в прямому ефірі	–	6	6
14	Блогінг	1	8	9
15	Відеоканал на YouTube	–	6	6
16	Телебачення. Жанри на TV	1	2	3
17	Творча група та її робота	1	2	3
18	Особливості телевізійних програм. Різновиди інтерв'ю	1	5	6
19	Інформаційна служба на TV. Репортаж із місця події	1	5	6
20	Основи режисури	3	3	6
21	Сюжет. Основні принципи побудови сюжету	1	5	6
22	Телевізійний сценарій	3	3	6
23	Операторська майстерність	3	6	9
24	Акторська майстерність. Сценічна мова. Пластика	3	6	9
25	Ведучий на TV. Робота з телеаудиторією	1	5	6
26	Монтаж. Робота з програмою для монтажу відеозображень Adobe Premiere	3	3	6
27	Робота з програмою для обробки цифрових зображень та відео Adobe After Effects	1	2	3
28	Підбір музичного супроводу та інтершумів	1	2	3
29	Робота з програмою для створення титрів Herglyph	1	2	3
30	Організація редакційної роботи. Робота над власним проєктом	–	44	44
	Підсумок	2	–	2
	Усього:	43	173	216

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (1 год)

Знайомство з гуртківцями. Організаційні питання. Бесіда з правил техніки безпеки та поведінки. Ознайомлення з планом роботи гуртка та головними завданнями на навчальний рік.

Види ЗМІ (2 год)

Теоретична частина. Поняття «засоби масової інформації». Газетно-журнальні видання. Радіо та телебачення. Інтернет-видання. Різновиди. Класифікація. Основні принципи роботи. Переваги та слабкі місця.

Практична частина. Огляд засобів масової інформації.

Журналістика. Її суспільні функції та принципи. Види журналістики (3 год)

Теоретична частина. Журналістика як наука і професія. Роль ЗМІ в суспільстві. Завдання журналістики та її функції. Головні принципи журналістики. Значущість і відповідальність журналістики. Основні її види.

Практична частина. Зустріч із журналістами міських засобів масової інформації.

Критерії журналістської майстерності (6 год)

Теоретична частина. Визначення критеріїв журналістської майстерності. Особливості літе-

ратурного таланту журналіста. Поняття морального аспекту журналістської праці.

Практична частина. Написання робіт на самостійно обрані теми. Поведінка та дії журналіста в запропонованих обставинах.

Пошук теми. Джерела та методи збору інформації (6 год)

Теоретична частина. Джерела та методи збору інформації. Тема. Варіативність тем стосовно одного і того ж факту.

Практична частина. Застосування різних методів на практиці. Вибір цікавого факту з повсякденного життя. Індивідуальний репортаж за кожним з обраних фактів.

Газетно-журнальна журналістика. Жанри інформаційної публіцистики (9 год)

Теоретична частина. Газетно-журнальні видання. Редакція. Видавництво. Інформаційні, аналітичні та художньо-публіцистичні жанри.

Практична частина. Екскурсія до редакції місцевої газети. Стилiстичні вправи. Робота над стінгазетою. Написання статті до місцевих ЗМІ.

Заголовок. Інфографіка (6 год)

Теоретична частина. Значення влучного заголовка. Інфографіка як візуальне подання інформації. Основні методи. Арсенал зображувальної

журналістики: фотознімки, малюнки, діаграми, мапи, схеми, графіки.

Практична частина. Практичні вправи з підбору заголовків до запропонованих текстів, раніше знятих репортажів. Створення власної статті з підбором засобів інфографіки.

Фотожурналістика (6 год)

Теоретична частина. Фотожурналістика. Ракурс об'єктива.

Практична частина. Робота в місті. Підпис під фото. Стилiстичні вправи.

Робота з програмою для обробки цифрових зображень Adobe Photoshop (9 год)

Теоретична частина. Методи отримання цифрових зображень. Фотоапарат. Сканер, порядок роботи на ньому. Ознайомлення з графічним планшетом, його можливості. Формати файлів, які підтримує програма Adobe Photoshop. Інструменти та функції програми, їх можливості. Анімація за допомогою Adobe Photoshop. Експорт файлів з Adobe Photoshop у інші програми фірми Adobe.

Практична частина. Отримання цифрових зображень за допомогою фотоапарата, сканера чи графічного планшета. Імпорт файлів. Ознайомлення з функціями коригування зображень: яскравість, контраст, кольоровий баланс, насиченість тощо. Ознайомлення з основними інструментами та їх можливостями на прикладі виготовлення проєкту афіши-колажу до творчої роботи. Виготовлення футажу на альфа-каналі (на прозорому фоні) та експорт його в проєкт програми Adobe Premiere.

Радіожурналістика (9 год)

Теоретична частина. Основи та принципи роботи радіомовлення.

Практична частина. Екскурсія до місцевого радіо. Спроба підготувати матеріал і взяти участь у запису програми. Створення власного радіо-проєкту.

Робота з програмою для роботи зі звуком Sound Forge (8 год)

Теоретична частина. Засоби отримання звукових файлів. Мікрофон: як із ним працювати. Ознайомлення з можливостями та інтерфейсом програми Sound Forge.

Практична частина. Запис дикторського тексту за допомогою мікрофону та програми Sound Forge. Коригування звуку диктора в програмі: видалення небажаних шумів, підсилення голосу, зміна тембру та швидкості звуку. Остаточний запис звукового проєкту в потрібному форматі (wav, mp3).

Інтернет-журналістика. Соціальні медіа (3 год)

Теоретична частина. Інтернет у роботі журналіста. Специфічні властивості інтернет-медіа. Критерії якості контенту. Різновиди соціальних медіа. Онлайн-ЗМІ.

Практична частина. Огляд соціальних медіа.

Соціальні мережі (6 год)

Теоретична частина. Соціальні мережі: Facebook, Twitter, Pinterest, Instagram, Google+, LinkedIn, MySpace.

Практична частина. Створення сторінки в соціальній мережі. Наповнення її контентом.

Унікальність роботи в прямому ефірі (6 год)

Практична частина. Робота з мікрофоном. Вправи з ораторської майстерності.

Блогінг (9 год)

Теоретична частина. Блоги: WordPress, Blogger, LiveJournal, Open Diary.

Практична частина. Створення блогів творчими групами та наповнення їх контентом.

Відеоканал на YouTube (6 год)

Практична частина. Створення особистого каналу на YouTube. Робота з відеоредактором.

Телебачення. Жанри на TV (3 год)

Теоретична частина. Головні принципи роботи телекомпанії. Різновиди жанрів на телебаченні: документальні, документально-ігрові, ігрові, художні, політичні.

Практична частина. Перегляд телепрограм різних жанрів.

Творча група і її робота (3 год)

Теоретична частина. Кіностудія. Професії та TV. Поетапний процес у створенні TV-проєкту.

Практична частина. Екскурсія до місцевої телекомпанії.

Особливості телевізійних програм. Різновиди інтерв'ю (6 год)

Теоретична частина. Поняття про телевізійну програму, її особливості. Аналіз сучасних вітчизняних телепрограм. Послідовність створення TV-продукту: ідея, сценарій, зйомка, розшифрування, монтаж, тиражування. Типологія інтерв'ю в журналістиці.

Практична частина. Написання інтерв'ю-портрету. Колективна робота над розробкою сценарію телепрограми.

Інформаційна служба на TV. Репортаж із місця події (6 год)

Теоретична частина. Робота відділу новин. Матеріали для новин. Розрізнення інформаційних жанрів. Журналіст на події.

Практична частина. Самостійна розробка блоку новин групами по 2–3 дитини. Ведення репортажу з місця події («місце події» обирає дитина).

Основи режисури (6 год)

Теоретична частина. Зміст режисерської професії. Засоби для вираження режисерської думки. Мізансцени та композиція кадру. Створення атмосфери через предмети. Протоколи одягу, поведіння і використання предмета в різних жанрах.

Практична частина. Вправи на творчу пам'ять. Створення сценічних етюдів з нескладним сюжетом і з використанням запропонованих предметів у кадрі.

Сюжет. Основні принципи побудови сюжету (6 год)

Теоретична частина. Сюжет – складова частина телевізійної передачі. Особливості сюжету. Аналіз композиційної побудови та тематичних особливостей сюжету.

Практична частина. Написання тексту та представлення візуального ряду телерепортажу на задану тему.

Телевізійний сценарій (6 год)

Теоретична частина. Поняття сценарію. Основи написання телевізійного сценарію. Темпоритмічна побудова дії.

Практична частина. Написання схеми сценарію власної телепередачі. Колективне обговорення.

Операторська майстерність (9 год)

Теоретична частина. Методика операторського мистецтва. Образотворча техніка оператора. Операція зйомки. Композиція кадру.

Практична частина. Створення власного мікропроєкту з використанням натурної та комбінованої зйомки.

Акторська майстерність. Сценічна мова. Пластика (9 год)

Теоретична частина. Складові акторської майстерності. Специфіка роботи диктора.

Практична частина. Вправи з техніки мови, артикуляції, вироблення гарної дикції та правильної вимови, інтонації. Вправи на постановку голосу та правильного дихання, розвиток почуття ритму, вироблення тембру, розширення діапазону. Практичні вправи з пластики та міміки, особистої виразності й акторської гри, усунення затисків.

Ведучий на TV. Робота з телеаудиторією (6 год)

Теоретична частина. Основні завдання ведучого. Протокол стилю. Культура мови і мовлення. Особливості телевізійної комунікації. Значення аудиторії в процесі комунікації.

Практична частина. Визначення типових помилок професійних мовців. Проби ведучого різних шоу. Робота з колективом гуртка – аудиторією.

Монтаж. Робота з програмою для монтажу відеозображень (Adobe Premiere) (6 год)

Теоретична частина. Правила TV під час роботи з комп'ютером. Формати відео та аудіофайлів, які підтримує програма. Імпорт та експорт файлів. Конвертація файлів. Перелік інструментів, їх можливості. Зміна швидкості. Переходи. Як записати проєкт?

Практична частина. Відбір із бази файлів, що підтримуються програмою. Конвертація файлів у потрібний формат (програма Carbon Coder). Імпортування файлів і робота з ними за допомогою інструментів: розрізання відео та аудіо, пересування, видалення зайвого. Зміна швидкості відео. Зміна швидкості анімаційного зображення. Використання переходів і затемнень. Вправи з різ-

них видів монтажу з використанням набутих знань і навичок. Запис готового проєкту.

Робота з програмою для обробки цифрових зображень та відео Adobe After Effects (3 год)

Теоретична частина. Формати файлів, які підтримує програма. Інструменти та функції, їх можливості. Коригування кольору, контрасту, а також розміру кадру відео та зображень. Анімація в Adobe After Effects. Ефекти.

Практична частина. Імпорт файлів. Коригування кольору, контрасту та розміру кадру зразка відео. Анімація персонажу, виготовленого на попередніх заняттях (футажу) на статичному та динамічному фоні. Використання ефектів для зразка відео. Використання ефектів для зразка анімації.

Підбір музичного супроводу та інтершумів (3 год)

Теоретична частина. Вплив музичного супроводу та інтершумів на ритм та емоційне наповнення фільму.

Практична частина. Озвучення музикою (програма Adobe Premiere) запропонованого відеозображення та підбір шумів із бази даних. Застосування інструментів і функцій програми для роботи зі звуком. Регулювання швидкості та сили звуку, мікшування, поєднання декількох звукових файлів одночасно. Запис озвученого проєкту.

Робота з програмою для створення титрів Heroglyph (3 год)

Теоретична частина. Ознайомлення з можливостями та інтерфейсом програми. Плюси та мінуси.

Практична частина. Виготовлення титрів для проєкту. Робота зі шрифтами. Розмір, стиль, контур. Анімація титрів. Експорт у проєкт Adobe Premiere.

Організація редакційної роботи. Робота над власним проєктом (44 год)

Практична частина. Робота творчих груп над власними проєктами за напрямками: радіожурналістика, інтернет-журналістика, тележурналістика.

Виготовлення різних видів медіаконтенту: короткометражні фільми, відеоролики, презентації, аудіозаписи, TV- та радіопроеграми, наповненням контентом соціальних медіа (сторінка соцмережі, блогу та YouTube-каналу).

Участь у конкурсах і фестивалях, що пов'язані з журналістикою.

Підсумок (2 год)

Підбиття підсумків вивченого.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Здобувачі освіти мають знати:

- головні етапи розвитку кінематографа;
- основи композиції, таймінгу та спейсінгу (для роботи з анімацією);
- етапи роботи над газетою, радіопередачею, фільмом сторінкою в соцмережах;

– вимоги до якісного фотоматеріалу, відеоряду та звукоряду;

– ключові принципи монтажу;

– особливості монтажу творів різних жанрів;

– вимоги з техніки безпеки під час роботи з комп'ютером та іншим електрообладнанням.

Здобувачі освіти мають вміти:

– орієнтуватися в інформаційному потоці сьогодні;

– володіти навичками журналіста;

– коригувати цифрові зображення, робити футажі та титри в програмах Heroglyph, Adobe Photoshop;

– здійснювати комп'ютерний монтаж та обробку відео й анімації в програмах Adobe Premiere, Adobe After Effects, Particleillusion;

– конвертувати відео в різні формати;

– працювати з дикторським текстом, шумами та іншими звуками в програмі Sound Forge;

– накладати музичний супровід, дикторський текст і шуми на відеоряд у програмі Adobe Premiere.

Вихованці мають набути досвід:

– правильного та відповідального користування обладнанням (комп'ютером, принтером, сканером, графічним планшетом, фотоапаратом, мікрофоном);

– втілення власних задумів у різних формах і жанрах медіапроектів за допомогою набутих навичок.

Основний результат – створення радіопрограм для дітей та юнацтва; робота дитячого телебачення «ЦТДЮ-TV», ведення блогу та сторінки в соціальних мережах; співпраця з місцевими радіостанціями та телекомпаніями.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ОБЛАДНАННЯ

Для занять і роботи об'єднання необхідна технічна база: знімальний павільйон, монтажна; оргтехніка (комп'ютери, принтер, сканер, графічний планшет, цифровий фотоапарат, камера, мікрофон, музичний центр, мультимедійний проектор з екраном), а також додаткові кадри: звукооператор, монтажер-педагог.

Використані літературні джерела

1. Бараневич Ю. Жанри радіомовлення / Ю. Бараневич. – Київ : 1978. – 194 с.

2. Ворошилов В. В. Журналістика. Базовий курс. Підручник 5-е вид. / В. В. Ворошилов. – Київ : Вид-во Михайлова В. А., 2006. – 700 с.

3. Голубев В. Школа універсального журналіста – 2010: практичне керівництво для початківців / В. Голубев. – Рівне : ТОВ «Друк Волині», 2010. – 128 с.

4. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: підручник. Вид. 2-е перероб. і допов. / В. Й. Здоровега. – Львів : ПАІС, 2004. – 276 с.

5. Михайлин І. Л. Основи журналістики / І. Л. Михайлин; вид. 5-е, доповн. і доопр. – Київ : Центр учбової літератури, 2011. – 494 с.

6. Москаленко А. З. Теорія журналістики: навч. посіб. / А. З. Москаленко. – Київ : Ексаб, 2003. – 334 с.

7. Москаленко А. З. Вступ до журналістики / А. З. Москаленко. – Київ : Школяр, 1997. – 297 с.

8. Рендол Д. Універсальний журналіст: пер. з англ. / Д. Рендол. – Київ : К.І.С., 2007. – 288 с.

9. Герасименко А. С. Програма творчого об'єднання «Дитяче телебачення / А. С. Герасименко. – Суми : Антей, 2005. – 240 с.

10. Заєць О. І. Програма гуртка «Юні телеведучі та тележурналісти» / О. І. Заєць; Закарпатський обласний ПАДІЮН. – Ужгород, 2014.

11. Маркович О. І. Програма «Журналістика» / О. І. Маркович; Закарпатський обласний ПАДІЮН. – Ужгород, 2014.

12. Деркач С. В. Навчальна програма «Основи комп'ютерного монтажу» / С. В. Деркач, С. М. Кольцова; Дніпроп. обл. дит.-юн. кіноцентр «Веснянка». – Дніпропетровськ, 2014.

13. Дитяча студія телеведучих «VESELKA TV». – URL: <https://veselka.tv/>.

14. Медіакомпас: пугівник професійного журналіста. Практичний посібник. – URL: <https://imi.org.ua/wp-content/uploads/2017/06/Mediakompas.pdf>.

References

1. Baranevych, Yu. (1978). *Zhanry radiomovlennia [Genres of radio broadcasting]*. Kyiv. 194 p. [in Ukrainian].

2. Voroshylov, V. V. (2006). *Zhurnalistyka. Bazoviy kurs. Pidruchnyk 5-e vyd. [Journalism. Basic course]*. Kyiv, 700 p. [in Ukrainian].

3. Holubiev, V. (2010). *Shkola universalnoho zhurnalista – 2010: praktychne kerivnytstvo dlia pochatkivtsiv [School of a universal journalist – 2010]*. Rivne. 128 p. [in Ukrainian].

4. Zdroveha, V. Y. (2004). *Teoriia i metodyka zhurnalistskoi tvorchosti [Theory and methodology of journalistic creativity]*. Lviv. 276 p. [in Ukrainian].

5. Mykhailyn, I. L. (2011). *Osnovy zhurnalistyky [Fundamentals of journalism]*. Kyiv. 494 p. [in Ukrainian].

6. Moskalenko, A. Z. (2003). *Teoriia zhurnalistyky [Theory of journalism]*. Kyiv. 334 p. [in Ukrainian].

7. Moskalenko, A. Z. (1997). *Vstup do zhurnalistyky [Introduction to journalism]*. Kyiv. 297 p. [in Ukrainian].

8. Rendol, D. (2007). *Universalnyi zhurnalist [Universal journalist]*. Kyiv. 288 p. [in Ukrainian].

9. Herasymenko, A. S. (2005). *Prohrama tvorchoho obiednannia «Dytiache telebachennia [The program of the creative association “Children’s television]*. Sumy. 240 p. [in Ukrainian].

10. Zaiets, O. I. (2014). *Prohrama hurtka «Iuni televeduchi ta telezhurnalisty» [Program of the group “Young TV presenters and television journalists”]*. Uzhhorod. [in Ukrainian].

11. Markovych, O. I. (2014). *Prohrama «Zhurnalistyka» [Program “Journalism”]*. Uzhhorod. [in Ukrainian].

12. Derkach, S. V., & Koltsova, S. M. (2014). *Navchalna prohrama «Osnovy kompiuternoho montazhu» [Training program “Fundamentals of computer editing”]*. [in Ukrainian].

13. *Dytiacha studiia televeduchykh «VESELKA TV» [Children’s studio of television presenters “VESELKA TV”]*. Retrieved from: <https://veselka.tv/>. [in Ukrainian].

14. *Mediakompas: putivnyk profesiinoho zhurnalista [Media compass: a professional journalist’s guide. Practical guide]*. Retrieved from: <https://imi.org.ua/wp-content/uploads/2017/06/Mediakompas.pdf>. [in Ukrainian].

Horban Oksana, Group Leader, Methodologist, Center for Creativity of Children and Youth of the Pryluky City Council of the Chernihiv Region, Pryluky, Chernihiv Region, Ukraine

CURRICULUM FOR THE “MEDIA CHILDREN” OUT-OF-SCHOOL HUMANITARIAN EDUCATION

Summary.

Readers are offered an author's educational program on extracurricular education “Media Children”, which is supported by the creative association “Children and

youth creativity center – TV” of the Center for Creativity of Children and Youth of the Pryluky City Council. It emphasizes the creative development of the individual through mastering the basics of journalistic skills in all types of journalism: photo, radio, internet, television and newspaper journalism, giving preference to practical creative activity over the realization of one’s own ideas in various forms and genres of media - projects.

In our Center for the creativity of children and youth, there is a creative association “Children and youth creativity center – TV”, the main task of which is to create a creative team with a modern worldview and an active life position. Here, young people who like to be in the epicenter of the most interesting events both inside and outside the walls of their institution, want to learn how to make the mundane exciting, and the exciting incredible, and dream of becoming part of the media industry.

Learning and acquiring new information is an important process at various stages of socialization. Research shows that media is the primary source of information for different age groups. A journalist is one of the most interesting and important professions today.

Keywords: *extracurricular education; journalism; media education; media culture; competence approach.*

Стаття надійшла до редакції 7 травня 2024 року